

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЦЕНТР РОЗВИТКУ КАДРОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ

ВИПУСКНА РОБОТА

за програмою підвищення кваліфікації
з електронних засобів та дистанційних
технологій навчання
для науково-педагогічних і педагогічних працівників

на тему:

**"Використання змішаного навчання у викладанні
фінансових та підприємницьких дисциплін"**

Слухач програми підвищення кваліфікації

Зайцев Олександр Васильович

Консультант

Шовкопляс О.А.

Суми – 2018

ЗМІСТ

	С.
ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ЕЛЕКТРОННІ МАСИВИ ІНФОРМАЦІЇ ТА ЗАСОБИ НАВЧАННЯ У ФІНАНСОВО-ПІДПРИЄМНИЦЬКОМУ ІНТЕРНЕТ- СЕРЕДОВИЩІ.....	4
РОЗДІЛ 2. ПРОЕКТУВАННЯ ТА РОЗРОБКА ЕЛЕКТРОННИХ НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИХ МАТЕРІАЛІВ.....	15
2.1. Перший етап — проектування змішаного навчального курсу..	17
2.2. Другий етап — розробка електронного засобу навчання (ЕЗН) за допомогою конструктора навчально-методичних матеріалів Lectur`ED.....	19
РОЗДІЛ 3. ЗАСТОСУВАННЯ У НАЙБЛИЖЧІЙ ПЕРСПЕКТИВІ..	28
ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ.....	31
Література.....	32
ДОДАНОК 1. Семестровий навчальний план підготовки фахівця освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» 6.072.00.12.....	33
ДОДАНОК 2. Розгорнута структура залікових кредитів дисципліни «Гроші та кредит» що викладається із застосуванням змішаного навчання.....	34

ВСТУП

Одним з пріоритетних напрямків розвитку сучасного інформаційного суспільства є інформатизація освіти, що представляє собою процес вдосконалення освітнього процесу на основі впровадження засобів інформаційно-комунікаційних технологій. З розвитком інформаційно-комунікаційних технологій стали інтенсивно розвиватися і електронні засоби навчання (ЕЗН) — засоби навчання, створені з використанням комп'ютерних інформаційних технологій [1]. За своїм методичного призначенням електронні засоби навчання можна поділити на **такі види**.

Навчальні програмні засоби, методичне призначення яких — повідомлення суми знань і (або) навичок навчальної і (або) практичної діяльності та забезпечення необхідного рівня засвоєння, що встановлюється зворотним зв'язком, яка реалізується засобами програми. **Програмні засоби (системи)** — тренажери, призначені для відпрацювання умінь, навичок навчальної діяльності, здійснення самопідготовки. Вони зазвичай використовуються при повторенні або закріпленні раніше пройденого матеріалу. **Програми, призначені для контролю (самоконтролю)** рівня оволодіння навчальним матеріалом — контролює програмні засоби. **Інформаційно-пошукові, інформаційно-довідкові програмні засоби**, що надають можливість вибору і виведення необхідної користувачеві інформації. Їх методичне призначення — формування вмінь і навичок щодо систематизації інформації. **Імітаційні програмні засоби (системи)**, що надають певний аспект реальності для вивчення його основних структурних або функціональних характеристик за допомогою деякого обмеженого числа параметрів. Моделюють програмні засоби довільної композиції, які надають в розпорядження якого навчають основні елементи і типи функцій для моделювання певної реальності. Вони призначені для створення моделі об'єкта, явища, процесу або ситуації (як реальних, так і «віртуальних») з метою їх вивчення, дослідження [2].

Ознайомлення з такими засобами навчання, опанування ними та впровадження їх в учбовий процес — мета курсів за програмою підвищення кваліфікації для викладачів Сумського державного університету, що були проведені у жовтні — листопаді 2018 року на базі Центру розвитку кадрового потенціалу СумДУ.

РОЗДІЛ 1. ЕЛЕКТРОННІ МАСИВИ ІНФОРМАЦІЇ ТА ЗАСОБИ НАВЧАННЯ У ФІНАНСОВО-ПІДПРИЄМНИЦЬКОМУ ІНТЕРНЕТ-СЕРЕДОВИЩІ

Найбільш об'ємним масивом наукової та учбової інформації в Україні є електронні ресурси Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського, (Рис.1).

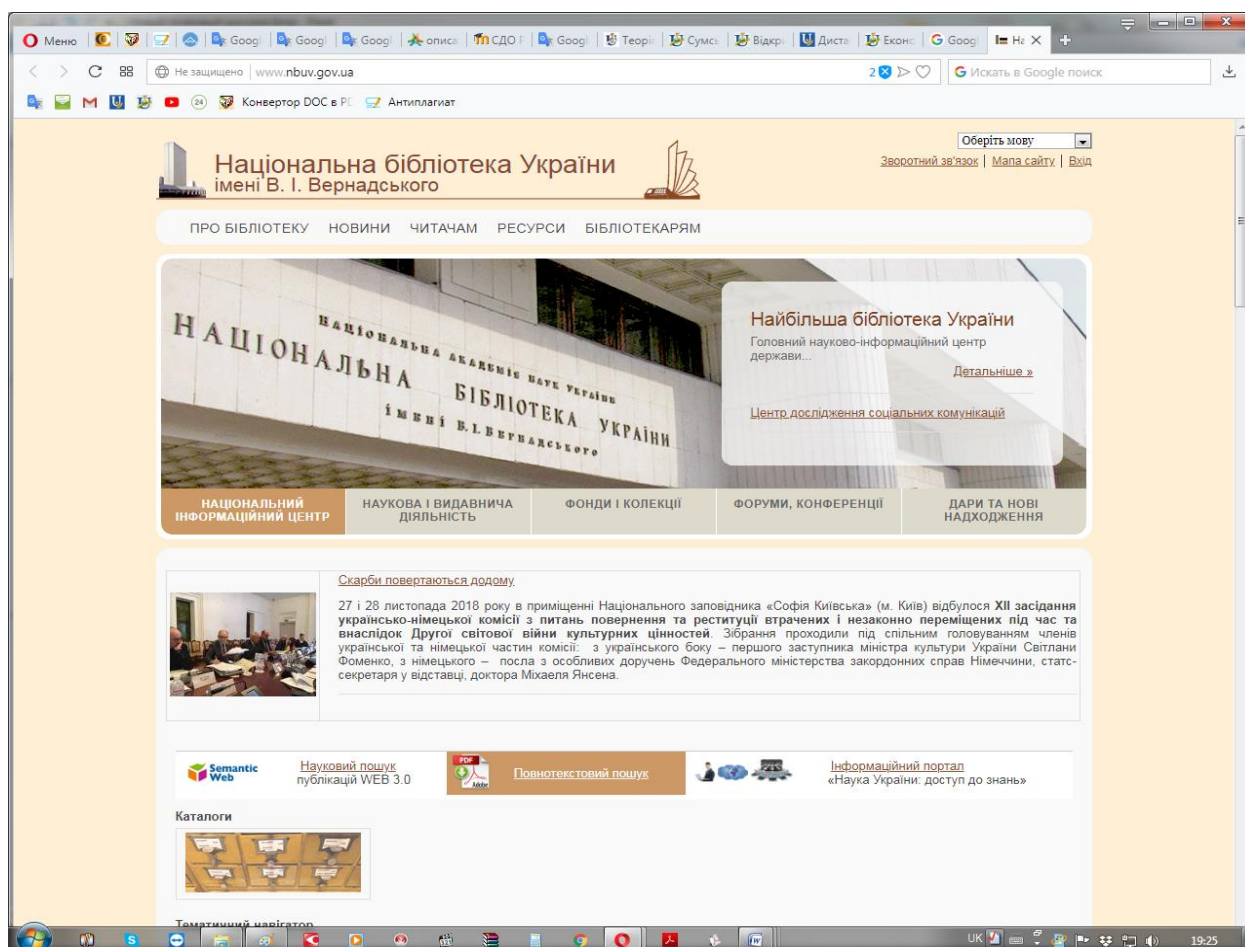

Рис. 1 — Сайт Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського
(<http://www.nbu.gov.ua>)

Через її сайт здійснюється вихід до баз даних на:

— книжкові видання та компакт-диски ([http://www.irbis-nbu.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbu/cgiirbis_64.exe?C21COM=F&I21DBN=EC&P21DBN=EC&S21FMТ=&S21ALL=&Z21ID=](http://www.irbis-nbu.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbu/cgiirbis_64.exe?C21COM=F&I21DBN=EC&P21DBN=EC&S21FMТ=&S21ALL=&Z21ID=;));

— журнали та продовжувані видання (http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=F&I21DBN=JRN&P21DBN=JRN&S21FMT=&S21ALL=&Z21ID=);

— автореферати дисертацій (http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=F&I21DBN=ARD&P21DBN=ARD&S21FMT=&S21ALL=&Z21ID=);

— реферативну база даних (http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=F&I21DBN=REF&P21DBN=REF&S21FMT=&S21ALL=&Z21ID=);

— наукову періодику України (http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=F&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&S21FMT=&S21ALL=&Z21ID=).

Привертає до себе увагу анотований Інтернет-каталог сайтів періодичних видань, (Рис. 2). Каталог містить 5 306 сайтів періодичних видань, з яких 3 394 мають повнотекстові архіви. Представлено українські, російські, іноземні видання, що видаються у друкованому вигляді, а також ті, що існують лише в електронному варіанті.

Є привабливим Каталог посилань та пошук документів наукової тематики російською мовою, що пропонується у вільному доступі, (Рис. 3).

Стають все необхіднішими іноземні джерела та розробки.

1. Oxford Journals — повнотекстова база даних журналів видавництва Оксфордського університету, представляє близько 230 назв академічних і науково-дослідних журналів, (Рис.4).

2. Versita Open — колекція, що нараховує понад 200 назв наукових журналів, що належать багатьом університетам та дослідним інститутам (Рис.5).

3. E-books directory — безкоштовний веб-ресурс, з якого можна завантажити книги, документи, лекції, технічні документи. Ресурс містить посилання на більш ніж 1780 електронних книг, перерахованих у 392 категоріях, в тому числі з бізнесу, комп'ютерних наук, техніки, гуманітарних наук, літератури, медицини і багато іншого (Рис. 6) та інші.

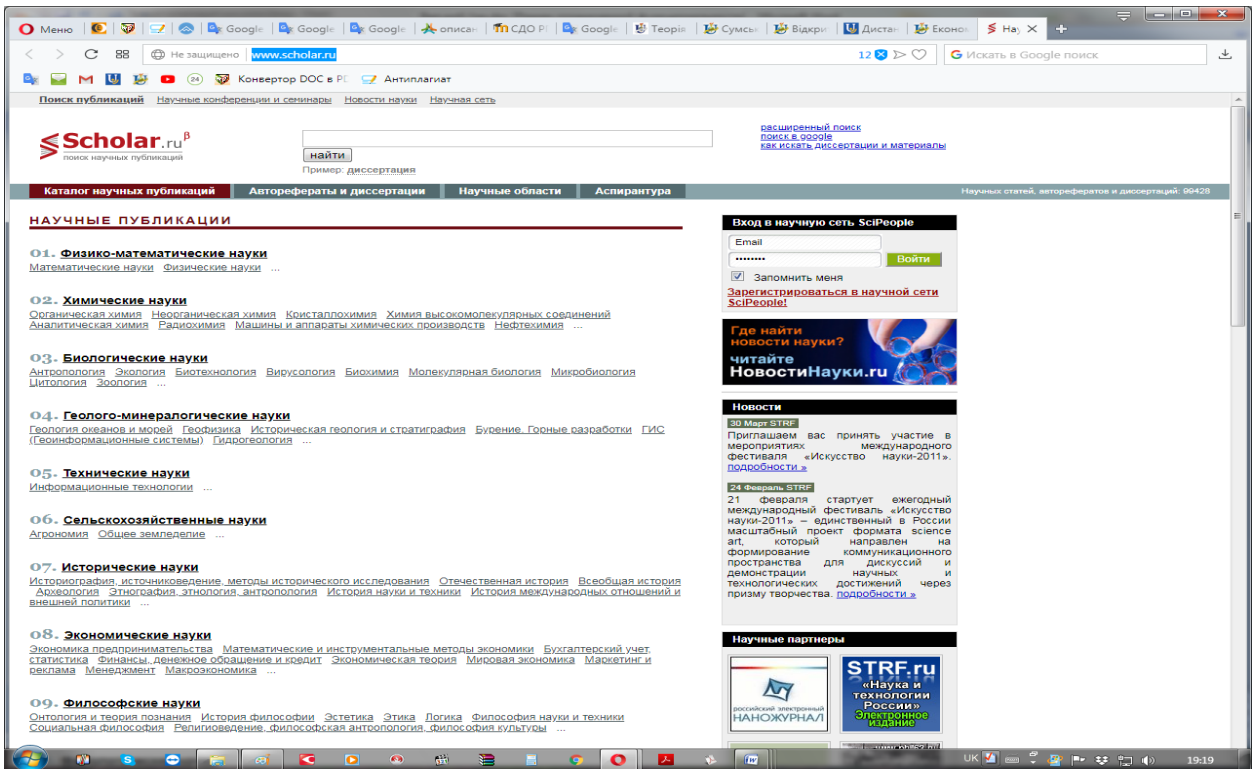

Рис. 2 — Интернет-каталог сайтов периодических изданий (<http://www.library.ru/2/catalogs/periodical/>)

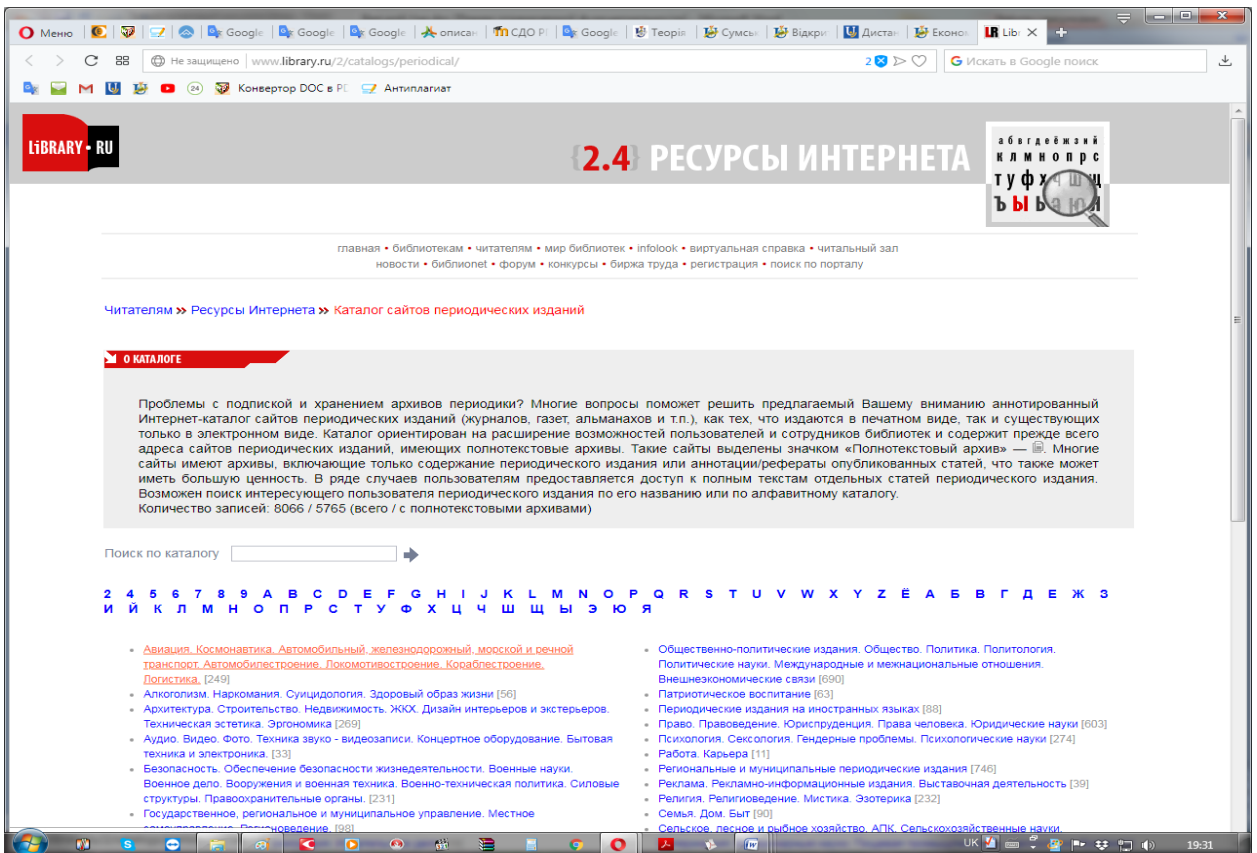

Рис. 3 — Каталог посылань та пошук документів наукової тематики російською мовою (<http://www.scholar.ru>).

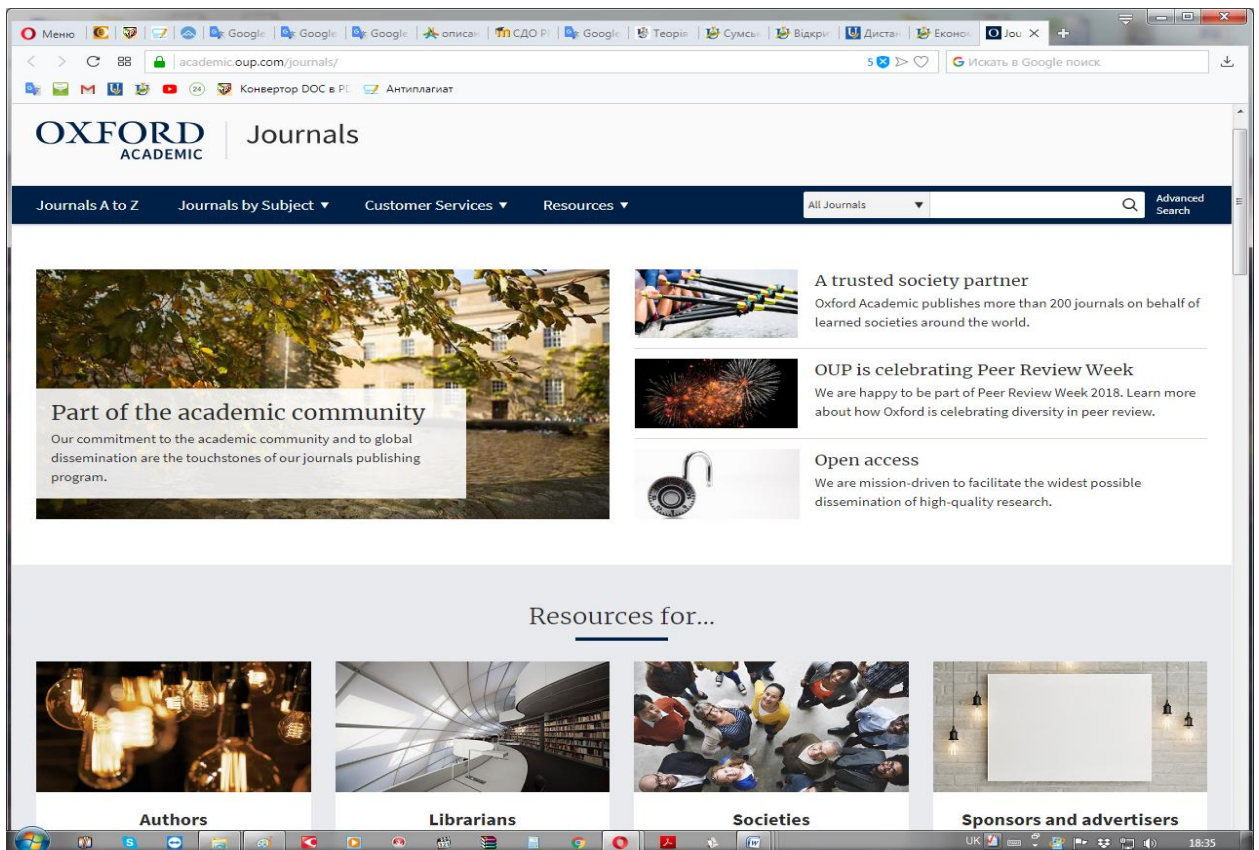

Рис. 4 — База даних журналів видавництва Оксфордського університету (<https://academic.oup.com/journals/>)

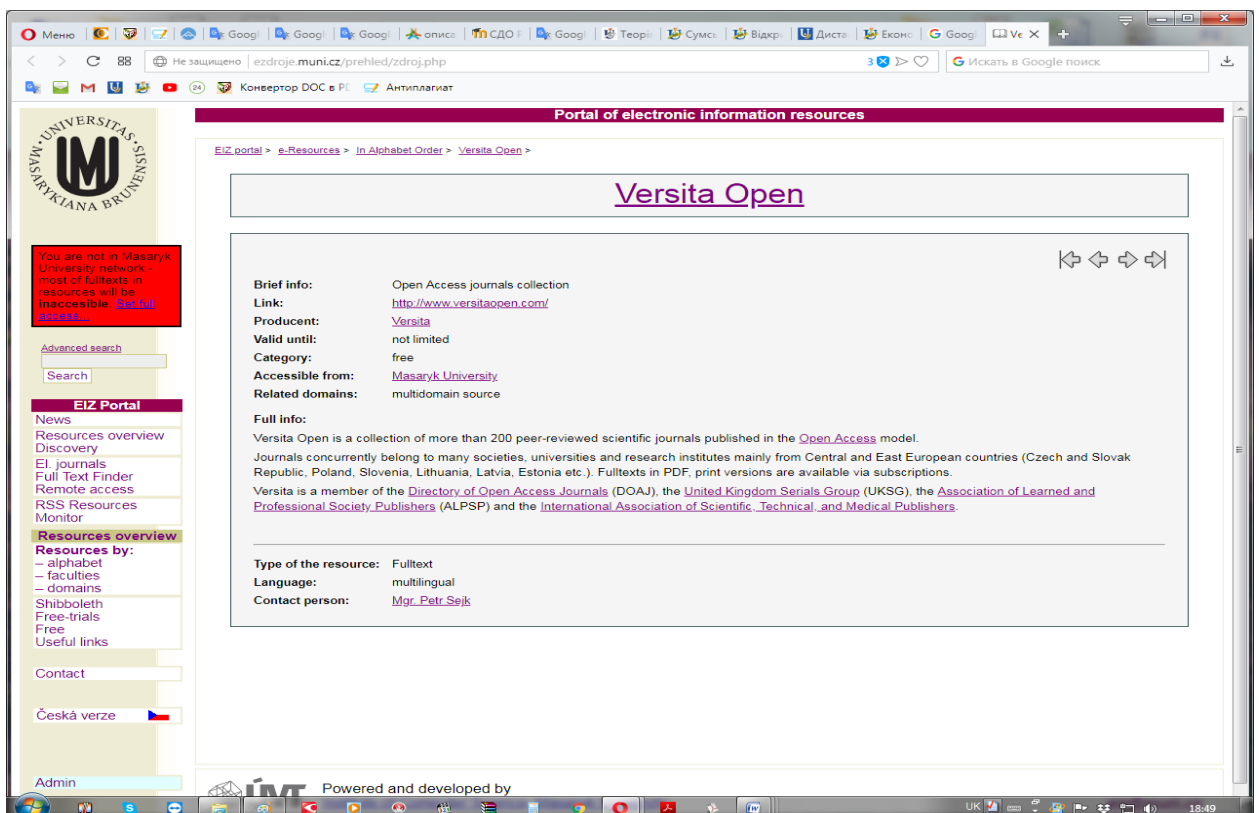

Рис. 5 — Versita Open (<http://ezdroje.muni.cz/prehled/zdroj.php?id=325&lang=en>)

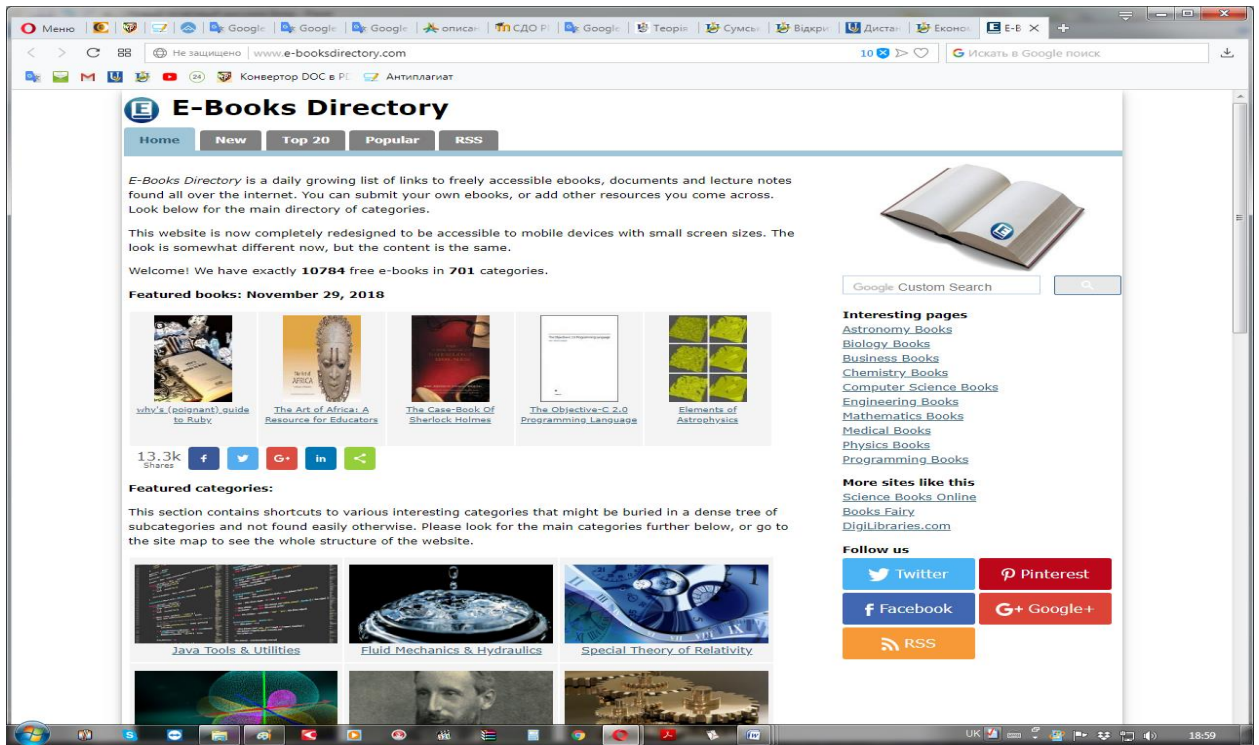

Рис. 6 — E-books directory — безкоштовний веб-ресурс (<http://www.e-booksdirectory.com>)

Рис. 7 — Washington Post (<https://www.washingtonpost.com/?noredirect=on>), без коментарів

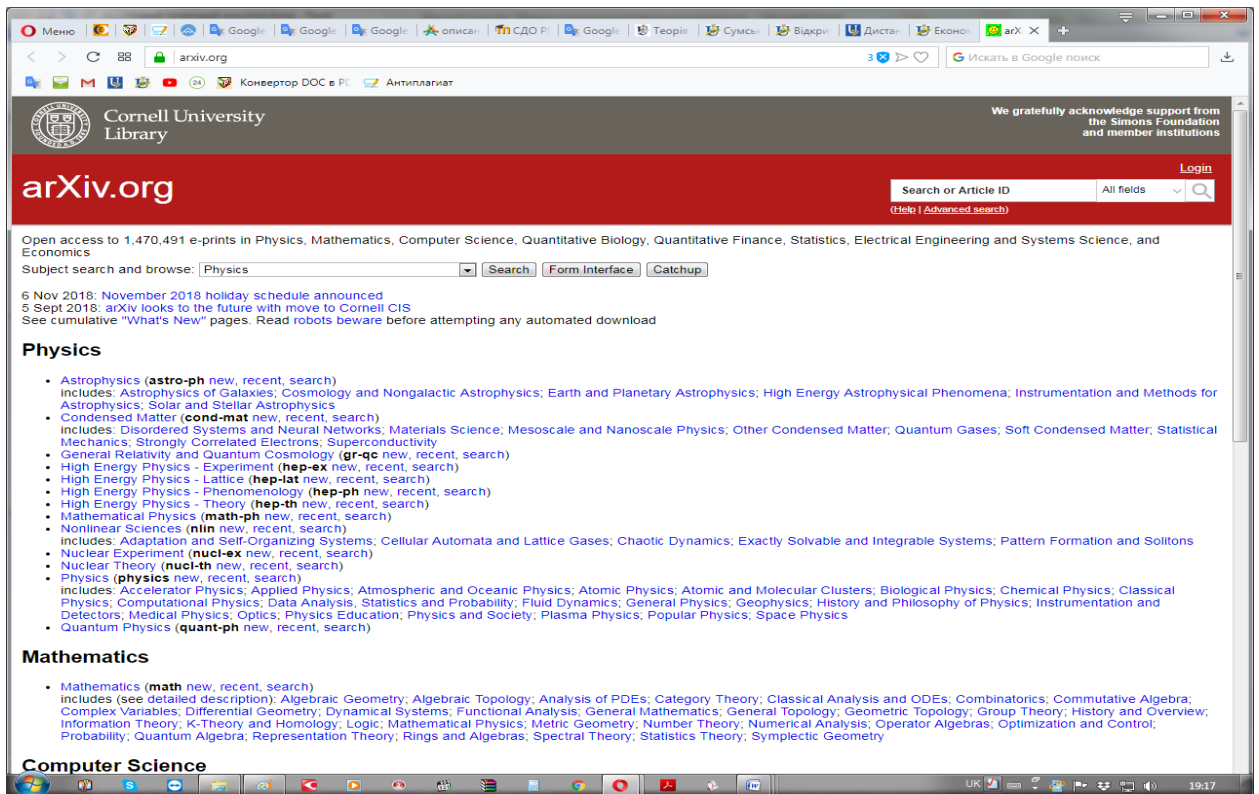

Рис. 8 — ArXiv (<https://arxiv.org>) — найбільший безкоштовний архів електронних публікацій наукових статей та препринтів.

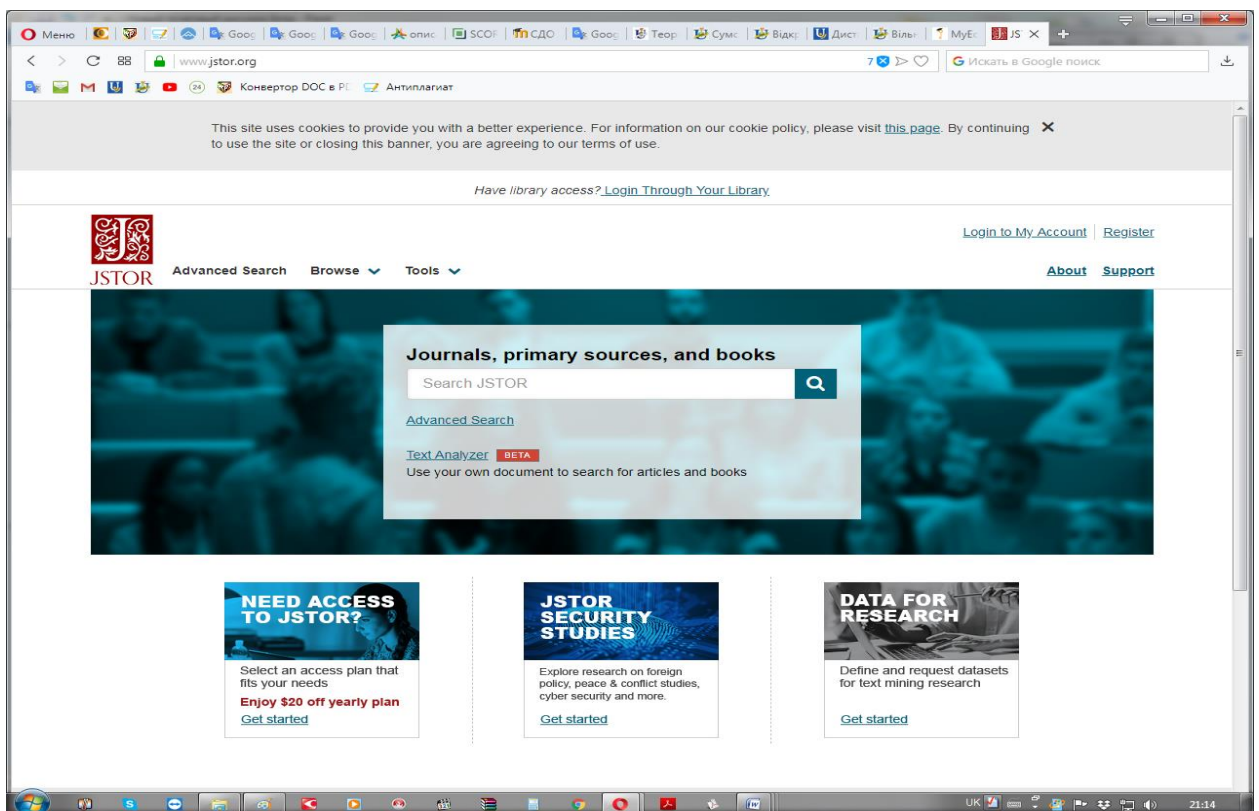

Рис. 9 — Електронна колекція журналу "Jstor" (<https://www.jstor.org>).

ArXiv (Рис. 8) підтримується бібліотекою Корнельського університету (США). Вміщує понад 600 тисяч наукових публікацій з фізики, математики, комп'ютерних наук, інформатики, біології, фінансів та статистики. Електронна колекція журналу "Jstor" (Рис. 9) містить наукові матеріали з математики, економіки, медицини, політики, гуманітарних наук тощо.

Щодо засобів електронного навчання, звертають на себе увагу наступні посилання, (Рис.10, Рис. 11, Рис. 12, Рис. 13, Рис. 14):

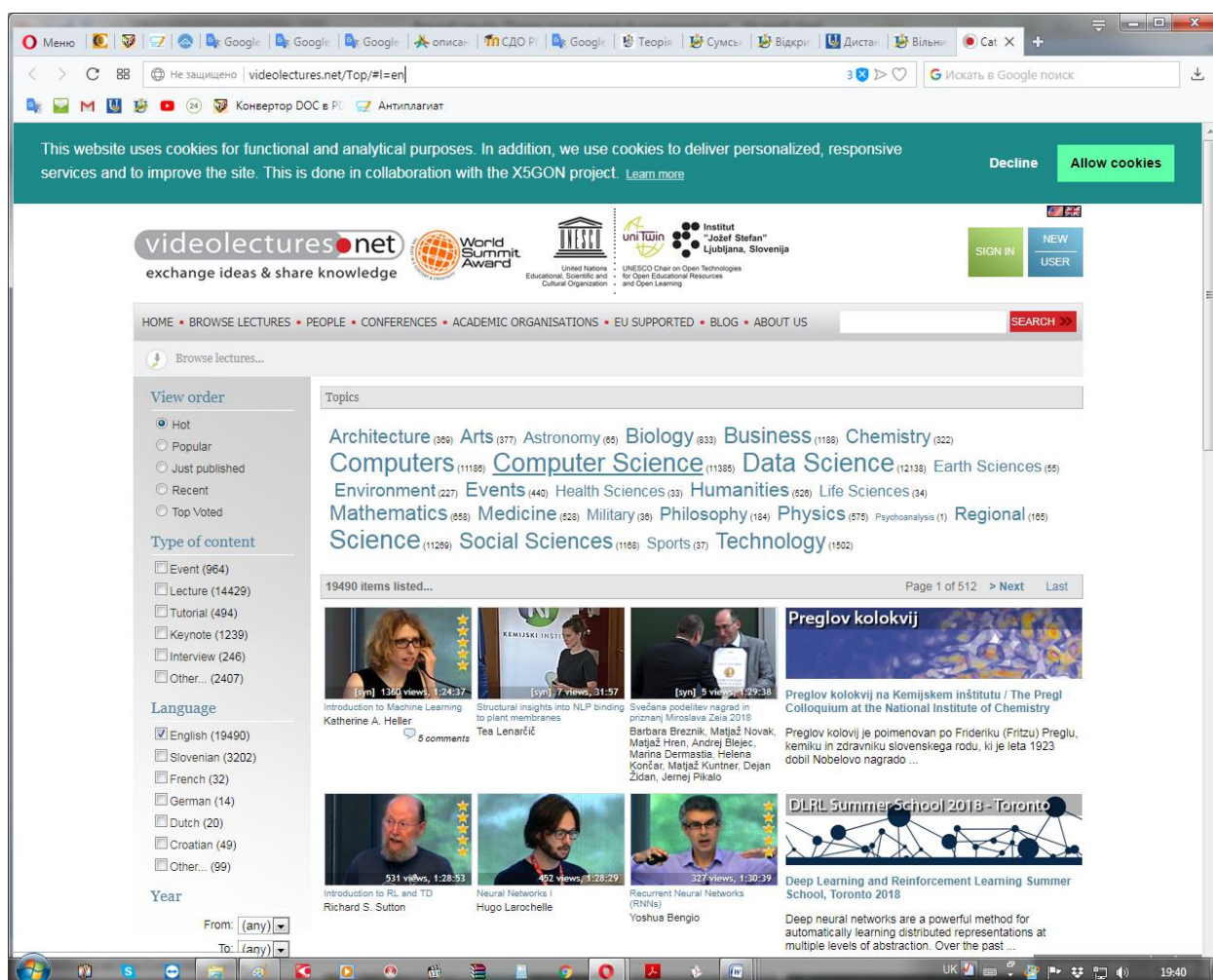

Рис. 10 — Відеолекції (<http://videolectures.net/Top/#l=en>)

Рис. 11— Відкриті онлайн курси (<http://www.myeducationkey.com>)

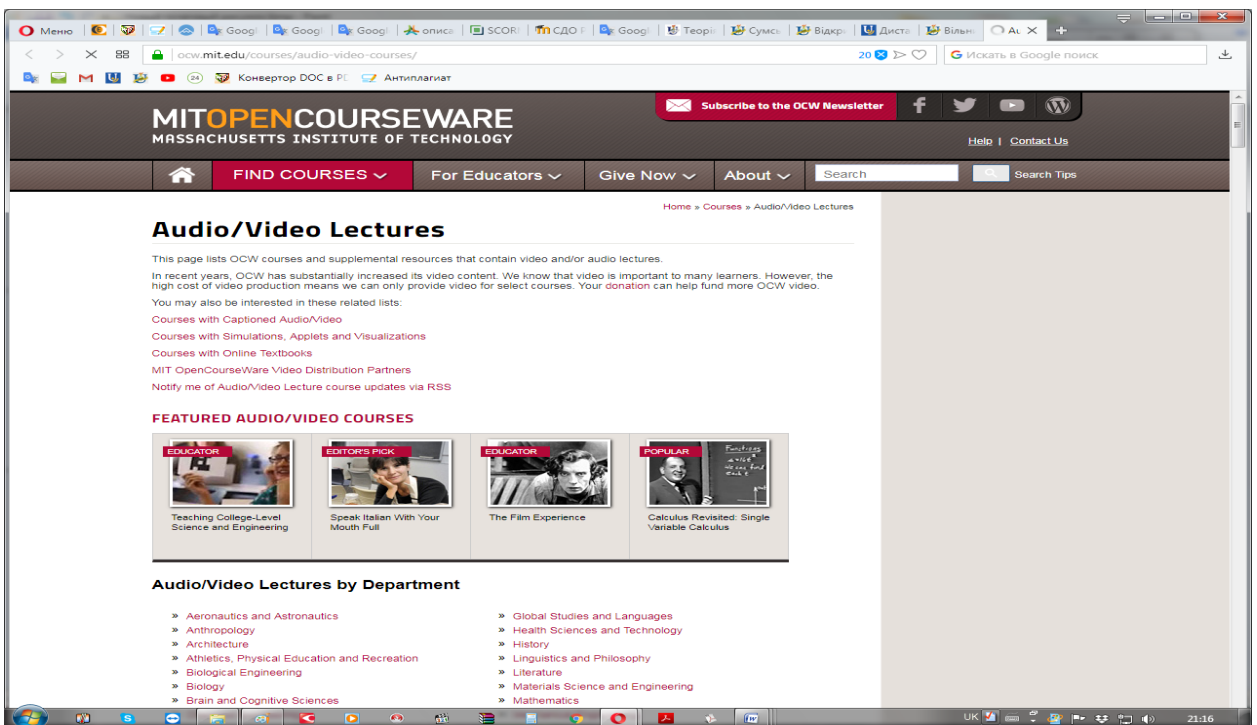

Рис. 12 — Освітні ресурси Массачусетського Технологічного інституту (Massachusetts Institute of Technology (MIT)) - лекції, семінари, аудіо-, відеокурси тощо (<https://ocw.mit.edu/courses/audio-video-courses/>)

Рис. 13 — Відкриті освітні ресурси світу (<https://www.oercommons.org>)

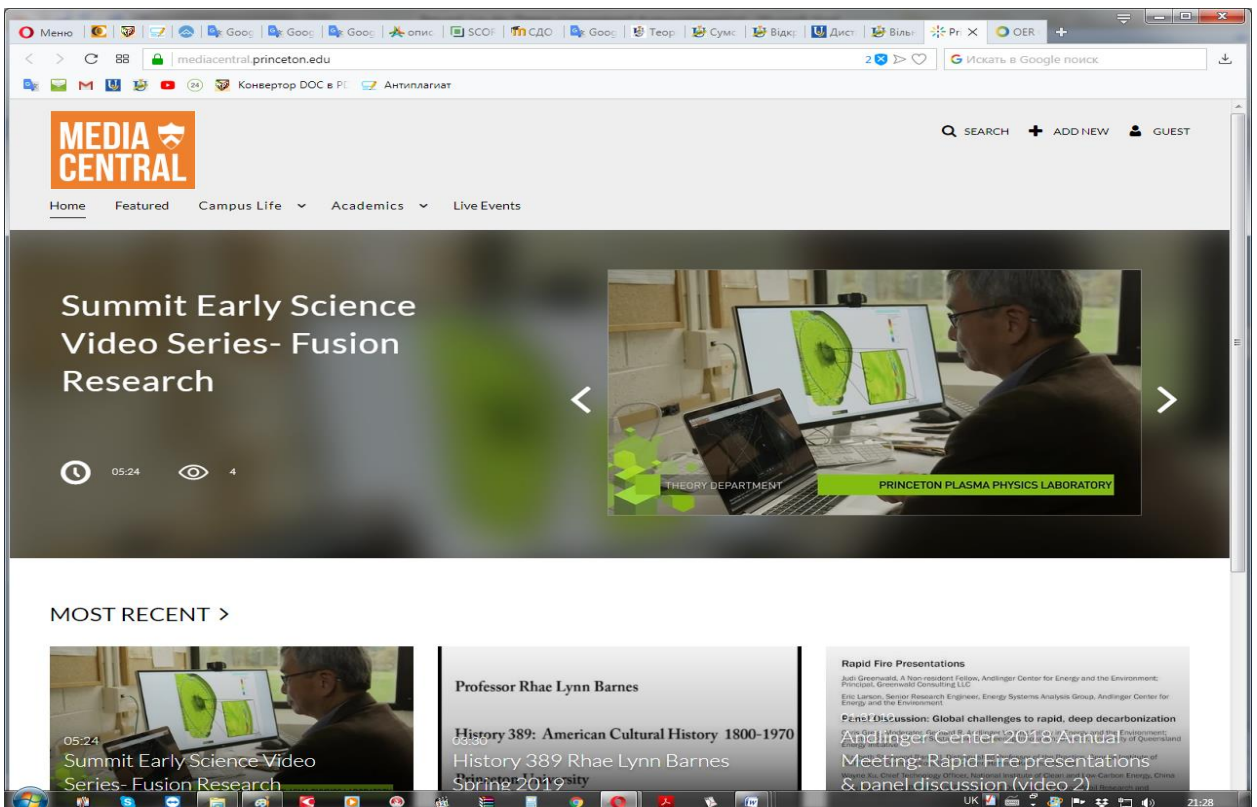

Рис. 14 — Освітні матеріали Принстонського університету (США) (<https://mediacentral.princeton.edu>)

Далі тезисно, без скріншотів:

— освітні ресурси Гарвардського університету
(<http://ocp.hul.harvard.edu>)

— лекції та інші матеріали з дисциплін гуманітарних, суспільних та природничих наук (<https://oys.yale.edu>)

— відеобібліотека відеолекцій світу. Міжнародна навчальна мережа
(<https://world-lecture-project.org>);

— також, дивись [9, 10].

Також, пропоную перелік знайдених відеоматеріалів за грошовою та фінансовою тематикою:

1. <https://www.youtube.com/watch?v=6yALQMoHUVI> **Лекция о деньгах. Часть 1.**

2. <https://www.youtube.com/watch?v=pabUPPCjs1Y> **Всё о деньгах**

3. <https://www.youtube.com/watch?v=0XtQ8iKe22E&t=22s> **Все о Деньгах часть 1.**

4. <https://www.youtube.com/watch?v=ypJUF4GIfV0> **Все о Деньгах часть 2. Рынок облигаций.**

5. <https://www.youtube.com/watch?v=zy7hsN4CfFk&t=143s> **Все о Деньгах часть 3 Акции.**

<https://www.youtube.com/watch?v=VEcPcmDuvtI&t=10s> **Все о Деньгах часть 4 Страхование.**

6. <https://www.youtube.com/watch?v=EAYpBD2tvFE> **Все о Деньгах часть 5.**

7. <https://www.youtube.com/watch?v=AMJiZfnnL7c> **Все о Деньгах часть 6 Химерика.**

8. <https://www.youtube.com/watch?v=6dcefffObPk> **Деньги. Как устроена финансовая система мира. Документальный фильм.**

9. <https://www.youtube.com/watch?v=q7Qeyp-izRM> **Россия. Фильм о деньгах.**
10. https://www.youtube.com/watch?v=NA_iWNHsd4E **Бесценный доллар - документальный фильм. Правда жизни, деньги, что такое деньги, секрет.**
11. <https://www.youtube.com/watch?v=axv7j3e7J7M> **Фильм про Банки: Деньги Пирамида Долгов.**
12. <https://www.youtube.com/watch?v=plX00rV2JeA> **ДЕНЬГИ - ПИРАМИДА ДОЛГОВ! ВСЕ ЧАСТИ.**
13. <https://www.youtube.com/watch?v=FJ250zOoJSY> **ДЕНЬГИ: Пирамида Долгов - Безудержные Обещания ФРС.**
14. https://www.youtube.com/watch?v=s_0xHljYskA **Россия. Док.фильм "Деньги".**
15. <https://www.youtube.com/watch?v=zy7hsN4CfFk> **Все о Деньгах часть 3 Акции**
16. <https://www.youtube.com/watch?v=oIDCvLEHqN8> **Цікаві факти про гроші**
17. <https://www.youtube.com/watch?v=76t0th6Cp58> **В Маріуполі відкрилася виставка історії грошового обігу в Україні**

РОЗДІЛ 2. ПРОЕКТУВАННЯ ТА РОЗРОБКА ЕЛЕКТРОННИХ НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИХ МАТЕРІАЛІВ

Електронне навчання як сучасний елемент отримання освіти передбачає широке використання дистанційних освітніх технологій в навчальному процесі. Одним з варіантів реалізації таких технологій в Сумському державному університеті є платформа MiX (див. Рис. 15), що представляє собою систему управління навчанням, спеціально розроблену для створення та впровадження такого навчального комплексу, що об'єднує як традиційні, так і електронно-дистанційні навчальні заходи, а також, має механізми організації взаємодії між викладачем і студентами. MiX — модульне об'єктно-орієнтоване динамічне навчальне середовище, що відноситься до класу систем управління навчальною діяльністю (LMS, Learning Management System), і передбачається для використання, розробки, управління та поширення навчальних онлайн матеріалів із побудовою послідовності вивчення матеріалів певної дисципліни, а також, для забезпечення спільного доступу студентів та викладачів до матеріалів, що вивчаються.

Платформу MiX синхронізовано з конструктором електронних засобів навчання Lectur`ED. Конструктор Lectur`ED дозволяє проводити розробку і оприлюднення навчально-методичних матеріалів в різних форматах (від текстового подання до мультимедійного варіанту), а за допомогою MiX організовується педагогічне спілкування зі студентами в віртуальному середовищі, в якому оптимізуються організаційно-адміністративні функції, проводяться тестування тощо. MiX, розроблена з використанням інструментів Lectur`ED, виступає платформою змішаного навчання, що поєднує «живий» контакт викладачів зі студентами та елементи електронного дистанційного навчання. Такий змішаний навчальний курс може включати великий набір різних ресурсів і елементів: файли, веб-сторінки, форуми,

тести, завдання, глосарії, опитування, чати, лекції, книги, семінари, відео-об'єкти [3].

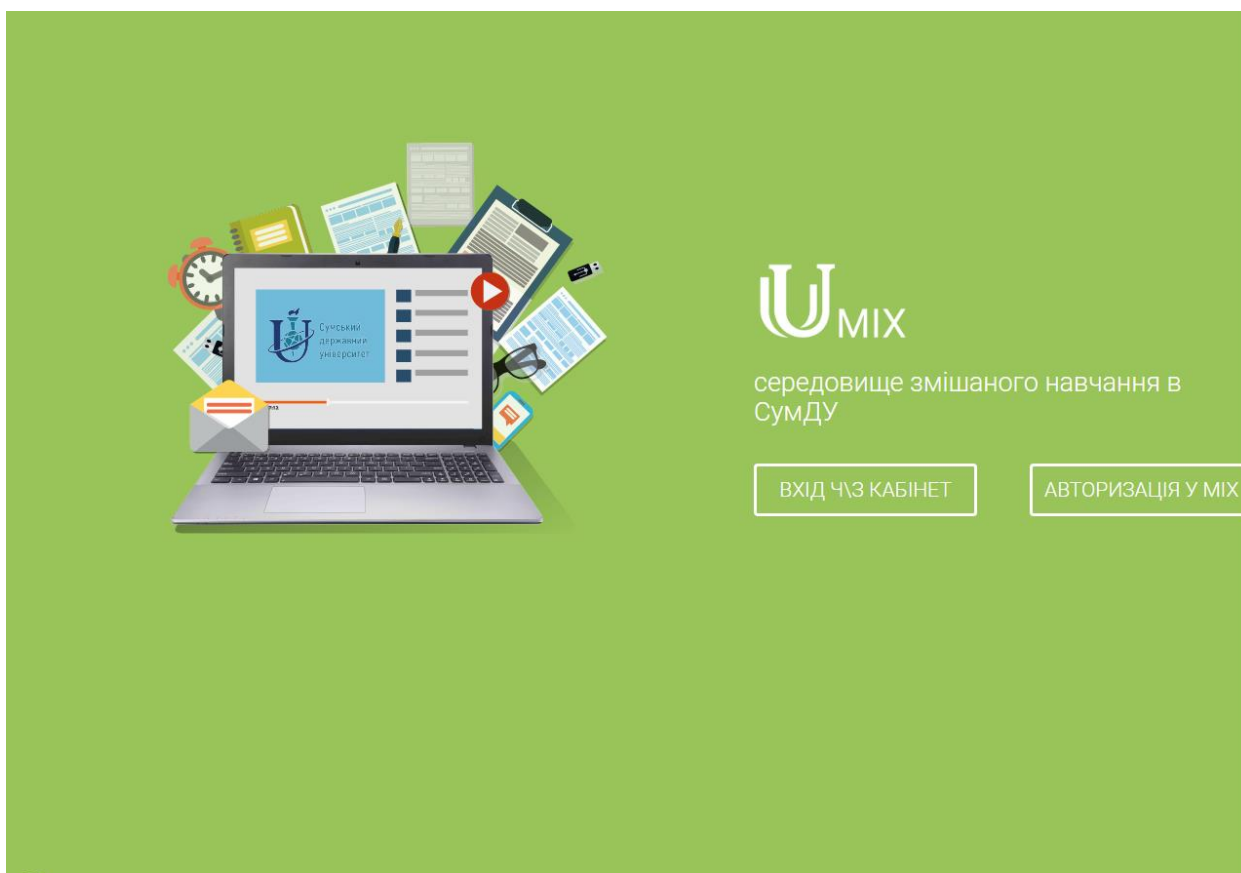

Рис. 15 — Титул платформи MiX (<https://mix.sumdu.edu.ua>).

Широкі можливості для комунікації є однією із сильних сторін MiX у його поєднанні з конструктором Lectur`ED. Система MiX підтримує синхронізацію та обмін файлами різних форматів з конструктором Lectur`ED. Сервіс розсилки MiX дозволяють оперативно інформувати всіх учасників курсу або окремі групи про поточні події. Для організації комунікації між користувачами курсу можна, також, розміщувати і використовувати електронну пошту, форум, чат, обмін повідомленнями, сервіс вебінарів.

Викладач в системі MiX має повноваження як по адмініструванню, так і по створенню окремих елементів навчання. Налаштування системи

дозволяють в будь-який момент змінювати вид і структуру дистанційного навчального курсу, що дає можливість легко актуалізувати зміст дисциплін. Викладач може створювати і використовувати в рамках курсу різні системи оцінювання, всі оцінки по кожному курсу зберігаються в журналі оцінок. MiX дозволяє контролювати відвідуваність, активність студентів, час їх навчальної роботи в мережі, забезпечує ефективність і комфортність процесу самостійної роботи [3].

Впродовж жовтня — листопада 2018 року з метою підвищення кваліфікації викладачів в області електронного навчання і дистанційних освітніх технологій, викладачам СумДУ був прочитаний інтенсивний курс, що дозволив отримати необхідні знання та навички ефективного використання систем MiX та Lectur`ED при проектуванні, розробці та електронного наповнення майбутнього змішаного навчального курсу, що, у свою чергу, дозволить освоїти та застосовувати основні функціональні можливості цих систем.

2.1. Перший етап — проектування змішаного навчального курсу

Проектування електронного змішаного навчального курсу є комплексним завданням, для успішного вирішення якого викладачеві необхідно володіти не тільки інформаційними та комунікаційними, а й педагогічними технологіями, що в результаті забезпечить успішне використання змішаного навчального курсу в освітньої діяльності. Основний принцип проектування електронних курсів — максимально повне і зрозуміле представлення навчальних матеріалів, що забезпечує їх самостійне вивчення студентами в індивідуальному темпі, а також створення достатньої кількості внутрішніх і зовнішніх зв'язків, які дозволяють організувати ефективний і швидкий доступ студентів до необхідної інформації. При розробці змішаних навчальних курсів можливе використання широкого спектру засобів і технологій навчання. Ґрунтуючись на загальних психолого-педагогічних

підходах, викладачі можуть по-різному вибудовувати методики навчання, виходячи зі свого досвіду і особливостей цільової аудиторії. З огляду на конкретні умови, кожен викладач може самостійно визначати обсяг підготовлених матеріалів, тип завдань, способи активізації процесу навчання і контролю його результатів. При цьому важливо не тільки вибрати правильні засоби і технології, а й визначити цілісну структуру курсу, завдяки якій досягається кінцева мета вивчення конкретного навчального курсу [4].

Основні виклики при створенні змішаного навчального курсу пов'язані з підбором і оформленням навчальних матеріалів в різних форматах, та їх подальшим розміщенням в MiX. У зв'язку з цим підкреслимо, що під змістом змішаного навчального курсу слід розуміти не тільки навчальні матеріали, які включені в нього в якості основного навчального контенту, а саме, розробка дистанційного курсу в системі Lectur`ED. Зміст змішаного електронного курсу доповнюється ресурсними і функціональними можливостями як MiX так і Lectur`ED, що визначають багатоваріантність навчально-пізнавальної діяльності студентів. Електронний навчальний курс являє собою відкриту навчальну систему, функціонування якої засноване на авторській концепції вивчення конкретної дисципліни. Педагогічна складова змішаного навчального курсу завжди є пріоритетною. На етапі проектування змішаного курсу розробнику необхідно виходити з основних концептуальних педагогічних положень, які використовуються в електронному навчанні і які полягають в наступному.

1. Організація самостійної (індивідуальної або групової) діяльності студентів в системі електронного навчання передбачає використання педагогічних технологій, що враховують специфіку даної форми навчання і що стимулюють розкриття здібностей і можливостей кожного студента. Найбільш вдалі в цьому відношенні дослідні і проблемні методи (навчання у співпраці, метод проектів тощо).

2. Електронні засоби навчання передбачають активну взаємодію студентів як з викладачем курсу, так і з іншими студентами, тобто, передбачає співпрацю в процесі різних видів навчально-пізнавальної і творчої діяльності.

3. Важливою особливістю змішаного навчання стає завдання, щоб студенти навчилися самостійно здобувати знання, користуючись різноманітними джерелами інформації і маючи при цьому можливість працювати у зручний для них час.

4. Студенти з самого початку мають бути залучені в активну навчально-пізнавальну діяльність, засновану на застосуванні знань для вирішення реальних завдань.

5. Контроль навчання має носити систематичний характер і будуватися на використанні різних форм контролю і оперативного зворотного зв'язку, що передбачається структурою навчального матеріалу.

6. При створенні змішаного навчального курсу необхідно урізноманітнити методичні прийоми й інструменти, що забезпечують інтерактивність, а саме, навчальні ситуації, обговорення, дискусії, рольові ігри, метод проектів, оперативний зворотний зв'язок тощо [5].

2.2. Другий етап – розробка електронного засобу навчання (ЕЗН) за допомогою конструктора навчально-методичних матеріалів Lectur`ED

Конструктор Lectur`ED розроблено та запроваджено в широкий загальний навчального процесу науковцями, викладачами та фахівцями Сумського державного університету. Доступ до Lectur`ED може бути здійснений через посилання (<http://elearning.sumdu.edu.ua/>), дивись Рис. 16 та Рис. 17.

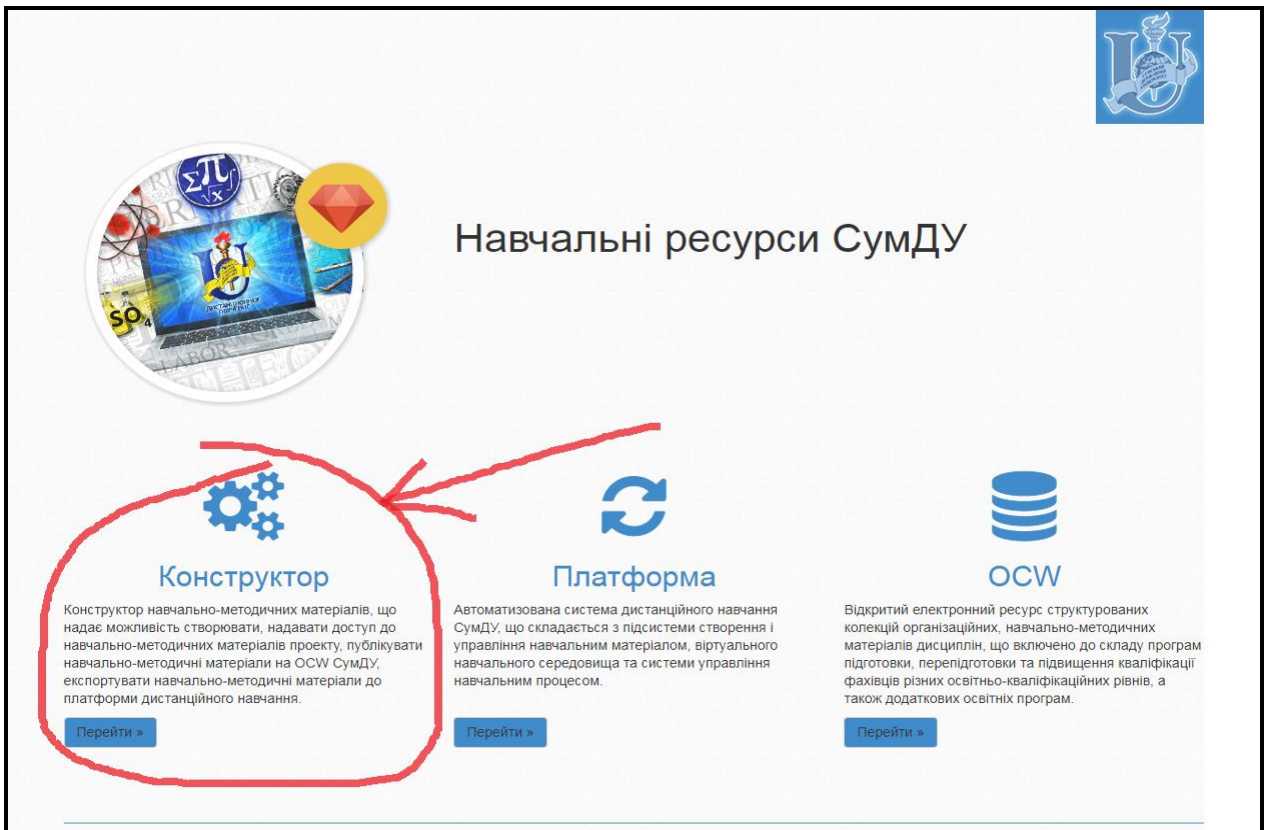

Рис. 16 — Доступ до конструктору навчально-методичних матеріалів Lectur`ED, (натиснути кнопку — Перейти >).

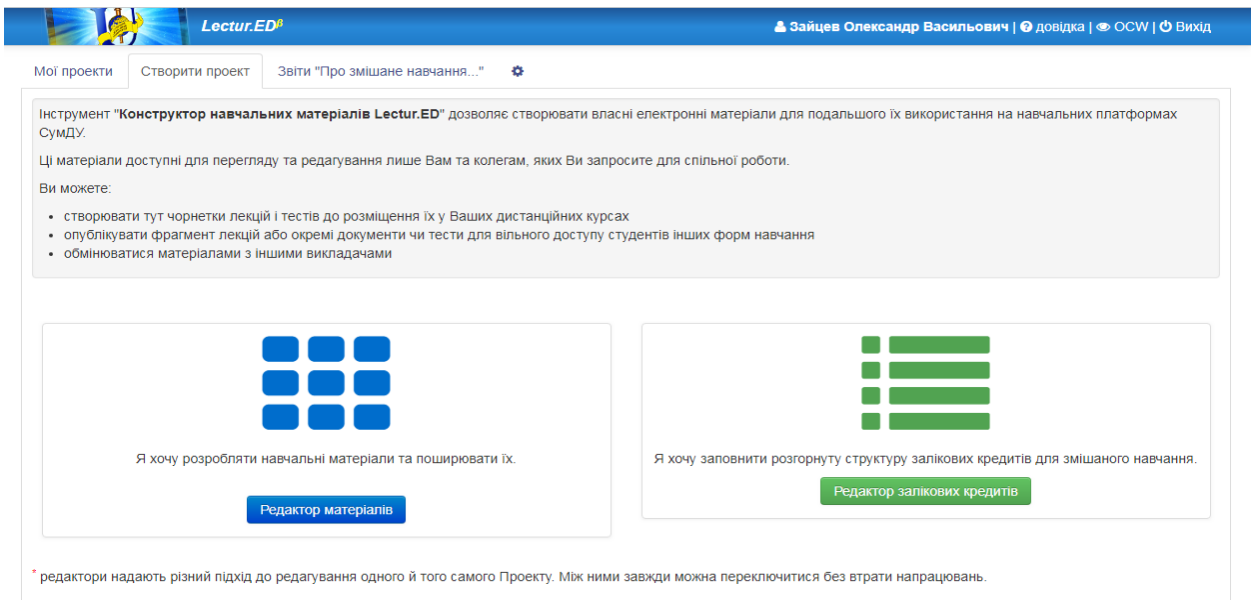

Рис. 17 — Конструктор навчальних матеріалів Lectur`ED

Конструктор навчально-методичних матеріалів Lectur`ED надає можливість:

- створювати та редагувати проект з наявних матеріалів для відповідної дисципліни;
- створювати або розміщувати в проекті авторські матеріали або посилання на існуючі матеріали електронного каталогу бібліотеки СумДУ (<http://lib.sumdu.edu.ua/>), інституційного репозитарію СумДУ (<http://essuir.sumdu.edu.ua/>) , інші сторонні навчальні веб-ресурси тощо;
- імпортувати існуючі матеріали з платформи дистанційного навчання (<http://dl.sumdu.edu.ua/>) та з платформи ОСW СумДУ, див. Рис. 18;
- експортувати навчально-методичні матеріали до платформи дистанційного навчання, а також, до платформи ОСW СумДУ та до платформи Міх СумДУ;
- надавати доступ до навчально-методичних матеріалів створеного проекту;
- описувати метадані матеріалів (назва дисципліни, мова матеріалів, ключові слова, місце застосування у навчальному процесі тощо);
- здійснювати запит ОМЦТЕН СумДУ на публікацію матеріалів.

Особливістю поточної розробки електронного засобу навчання є синхронізація конструктора Lectur`ED з навчальною платформою Міх. Це не новий крок в системі електронного навчання, але такий крок, що дає можливість перейти на новий напрям використання електронних засобів навчання (ЕЗН), а саме, на запровадження механізму змішаного навчання. Більш детально про змішане навчання у СумДУ дивись: наказ № [0585-I від 19.10.2016](#) Експеримент зі змішаного навчання; наказ № [0252-I від 30.03.2018](#) Про змішану форму організації навчання за освітніми програмами; наказ № [0537-I від 19.07.2018](#) Про змішане навчання з окремих дисциплін.

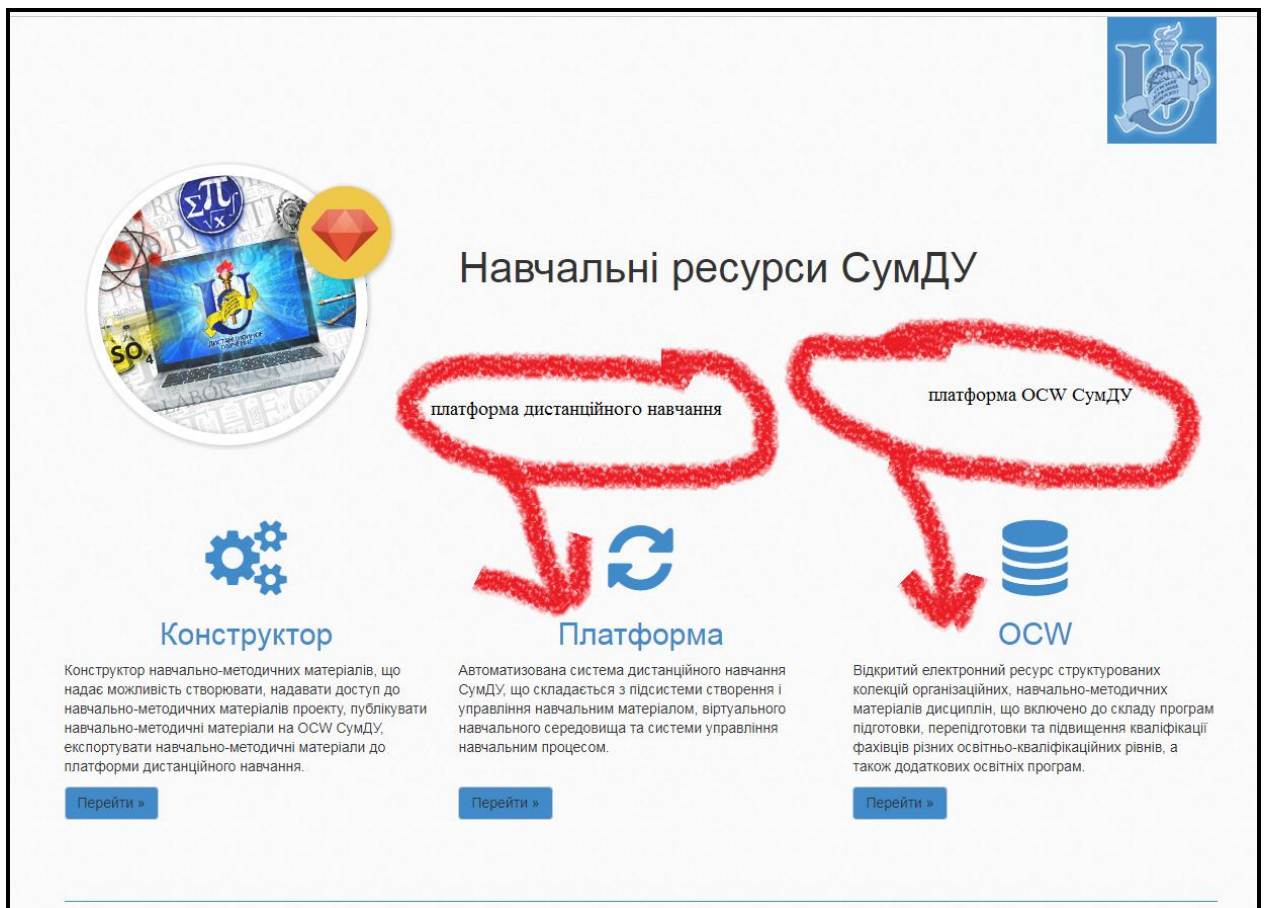

Рис. 18 — Входи до платформ дистанційного навчання (DL або dl) та OCW (Open Course Ware)

Надалі піде мова про проектування електронного засобу навчання (ЕЗН) для конкретної навчальної дисципліни «Гроші та кредит», що входить до нормативної частини підготовки фахівця освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» 6.072.00.12 Фінанси та облік в підприємстві, рік прийому 2018, денна форма навчання, 2-й семестр.

Необхідним початком проектування ЕЗН є попередній аналіз та попередня підготовка навчальних матеріалів для подальшого їх розміщення на MiX. Але, спочатку, призначений для розробки електронного курсу навчальний матеріал необхідно розмістити на Lectur`ED. Отже, форма обробки навчального матеріалу повинна враховувати вимоги та можливості конструктора Lectur`ED.

Відповідно до семестрового навчального плану (Доданок 1) та розробленого викладачем сценарію дистанційного навчального курсу (Доданок 2) необхідно підготувати відповідні файли за темами обраної навчальної дисципліни (текстові, графічні, мультимедійні та ін.).

В системі конструктора Lectur`ED передбачена можливість створення та розміщення різноманітних ресурсів, які забезпечують інформаційну підтримку процесу навчання і можуть бути підготовлені у вигляді файлів різних форматів, які зберігаються в файловій системі електронного курсу або представляють собою посилання на зовнішні web-сторінки, розташовані в мережі Інтернет (дивись Рис. 19).

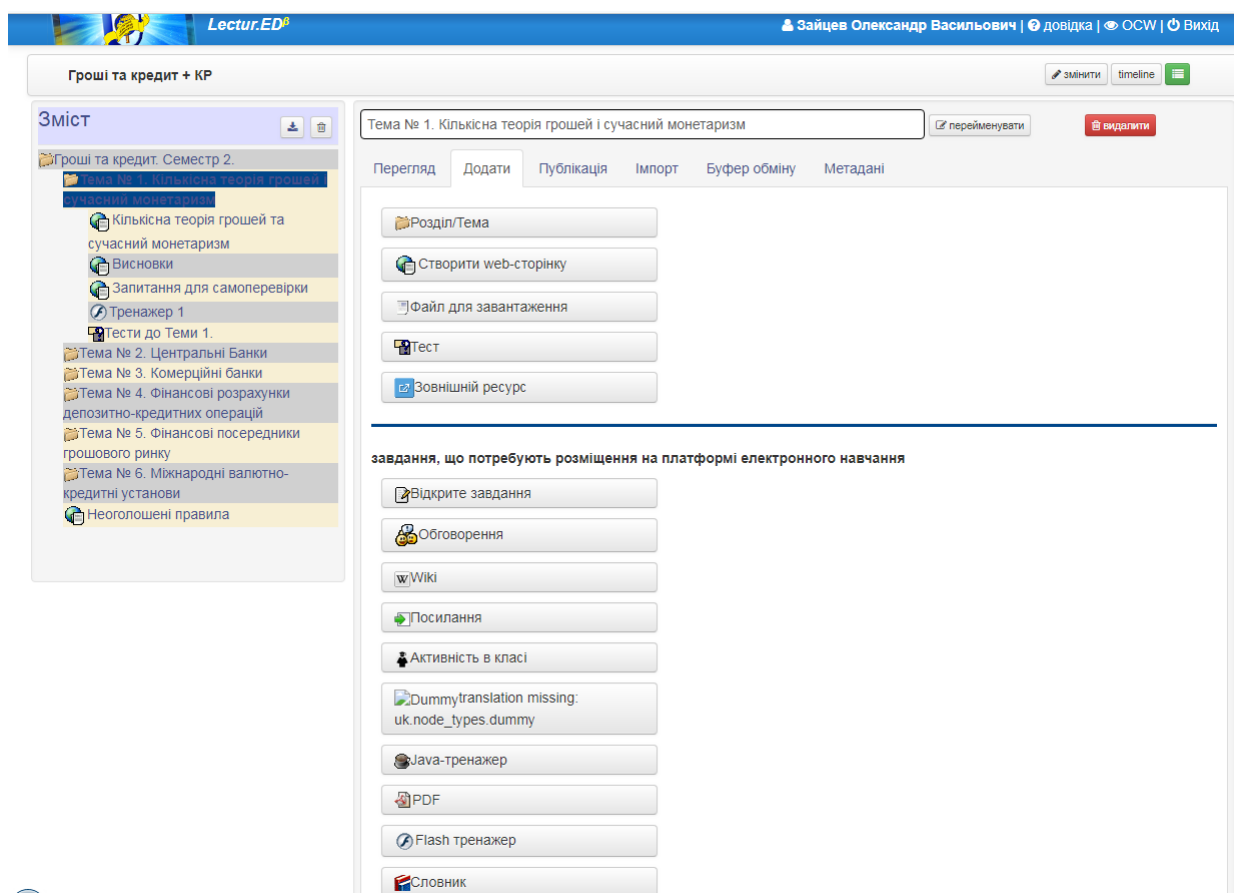

Рис. 19 — Електронні ресурси інформаційної підтримки конструктора Lectur`ED

Основним завданням платформи MiX є алгоритм створення електронного навчального курсу, який представляє собою систему взаємопов'язаних об'єктів:

- 1) блочно-модульну структуру;
- 2) змістовну частину навчальної дисципліни;
- 3) засіб організації та проведення процесу навчання;
- 4) середовище спілкування учасників курсу.

Слід зазначити, що реалізацію перших двох об'єктів, 1) та 2), забезпечує конструктор Lectur`ED і створені об'єкти синхронізуються з платформою MiX. Інші об'єкти, 3) та 4), забезпечує платформа MiX безпосередньо.

Склад і зміст навчальних матеріалів, що розміщуються в системі електронних навчальних курсів, визначається розробниками самостійно, але відповідно до державних освітніх стандартів, робочої навчальної програми, з урахуванням методичних рекомендацій з розробки електронних навчальних курсів СумДУ.

Lectur`ED містить різноманітні *інформаційні ресурси і інтерактивні елементи*.

Інформаційні ресурси курсу — матеріали для вивчення, які викладач розміщує в розділах курсу. Вони можуть бути представлені у вигляді файлів різних форматів, які завантажуються в Lectur`ED або використовуються за допомогою посилань на зовнішні сайти.

Типи інформаційних ресурсів:

Зміст — ресурс, що дозволяє створити багатоблоковий контент з навчальним матеріалом. Будова Змісту може бути розбитою на глави, параграфи тощо, Рис. 20.

Зміст у його конкретному розгортанні — ресурс, що дозволяє створити багатоблоковий контент з навчальним матеріалом, але вже як Розділ(и)

Змісту. У розробці курсу «Гроші та кредит» це має назву — Гроші та кредит. Семестр 2. Рис 21.

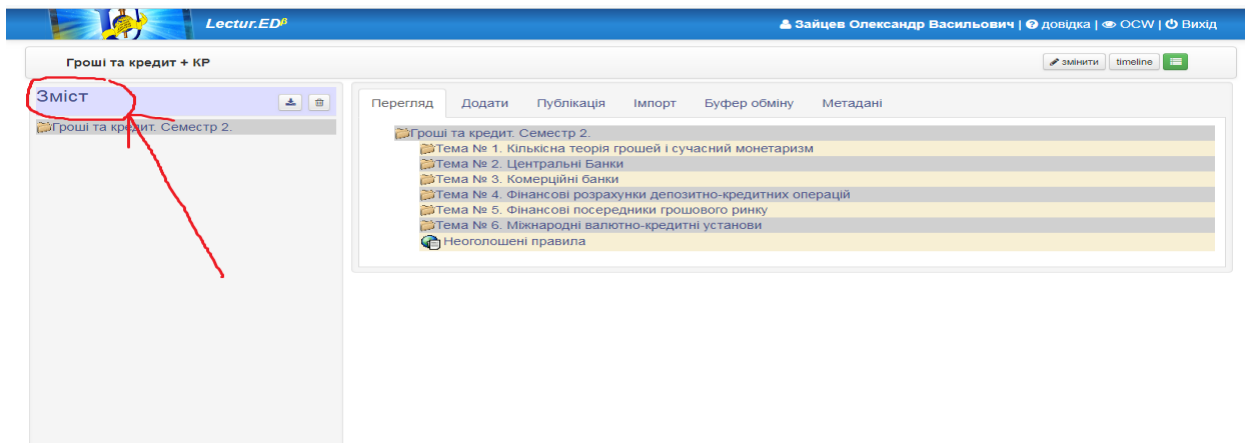

Рис. 20 — Місцезнаходження ресурсу Зміст у конструкторі Lectur`ED

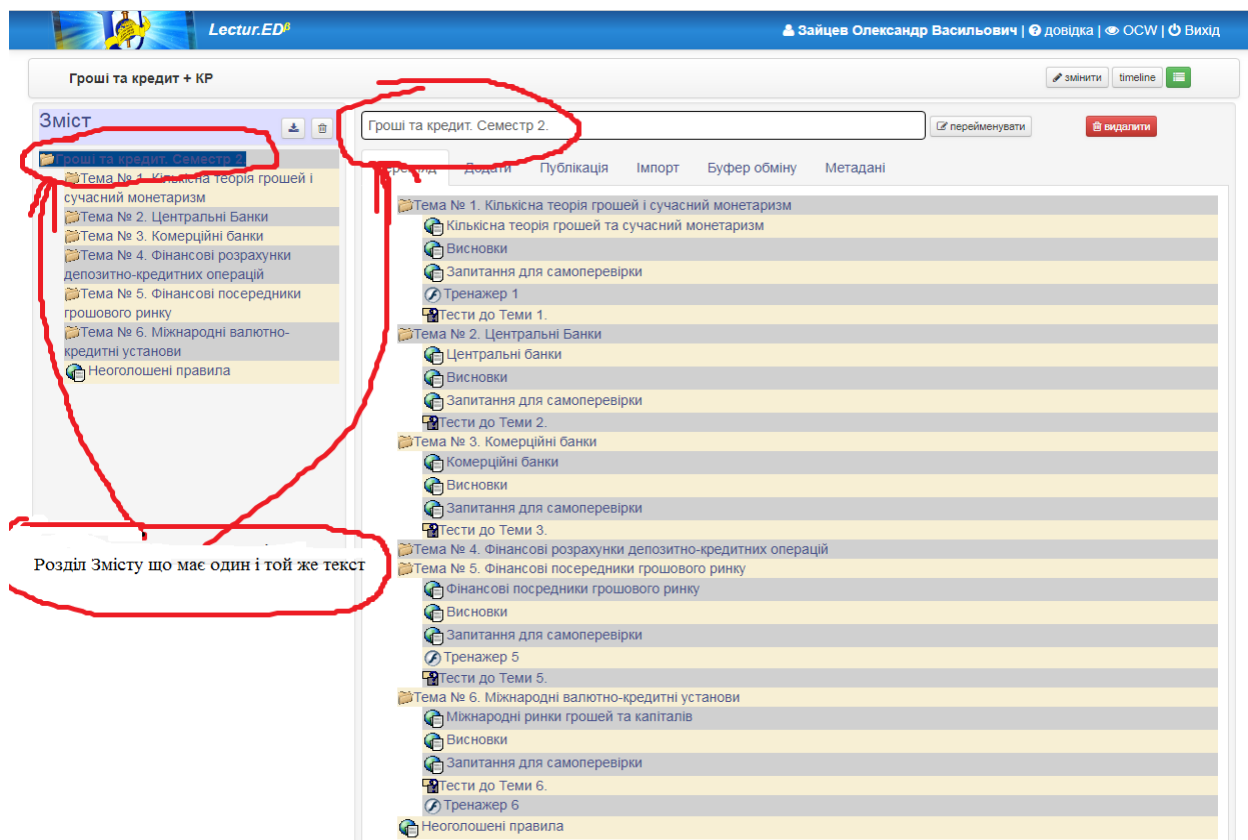

Рис. 21 — Місцезнаходження ресурсу Розділ(и) Змісту у конструкторі Lectur`ED

 — це текст, який відображається безпосередньо на

головній сторінці курсу (дивись Рис. 5).

 — це інструменти, за допомогою яких створюються учбові

модулі та завдання, що потребують розміщення на платформі електронного навчання, а саме (дивись Рис. 4):

1. — це папка, що дозволяє відобразити вміст каталогу з файлової системи курсу, який студенти можуть переглядати і / або завантажувати.

2. — забезпечує створення і форматування окремої web-сторінки в Lectur`ED, використовує вбудований HTML редактор [6].

3. — дозволяє розробнику створити файл будь-якого формату як інформаційний ресурс курсу з можливістю скачування.

4. — гіперпосилання, що дозволяє створити посилання на будь-яку Web сторінку в мережі Інтернет.

Інтерактивні елементи акцентують увагу студентів на окремих фрагментах, що викладаються, дозволяють закріпити розуміння, втягують у взаємодію, контролюють засвоєння окремих тем, розділів або навчального курсу в цілому.

Типи інтерактивних елементів (дивись Рис. 19):

1. — дозволяє створити банк тестових завдань, провести тестування для контролю успішності студентів.

2. [Відкрите завдання](#) — дозволяє викладачеві ставити завдання, що вимагають від студентів підготувати відповідь у вигляді тексту або файлів різних форматів.

3. [Обговорення](#) (форум) — інструмент для організації інформаційної взаємодії між учасниками курсу в процесі навчання.

4. [Активність в класі](#) — дозволяє викладачеві вивчити думку студентів, яким пропонується відповісти на конкретне питання.

5. [Java-тренажер](#) або [Flash тренажер](#) — інструменти створення та доступу до тренажерів [7, 8].

6. [Створити web-сторінку](#) або [PDF](#) — лекція, висновки, запитання для самоперевірки тощо, що відображає навчальний матеріал в інтерактивній формі. Вона складається з кількох сторінок з переходами і може закінчуватися питаннями, на який студент повинен відповісти [11].

7. [Словник](#) — це словник термінів і понять, що використовуються в курсі.

Також, в інструментах Lectur`ED існує перелік й інших інструментів та програм, таких як [Публікація](#), [Імпорт](#), [Буфер обміну](#), [Метадані](#)

тощо. Дивись Рис. 22 [12].

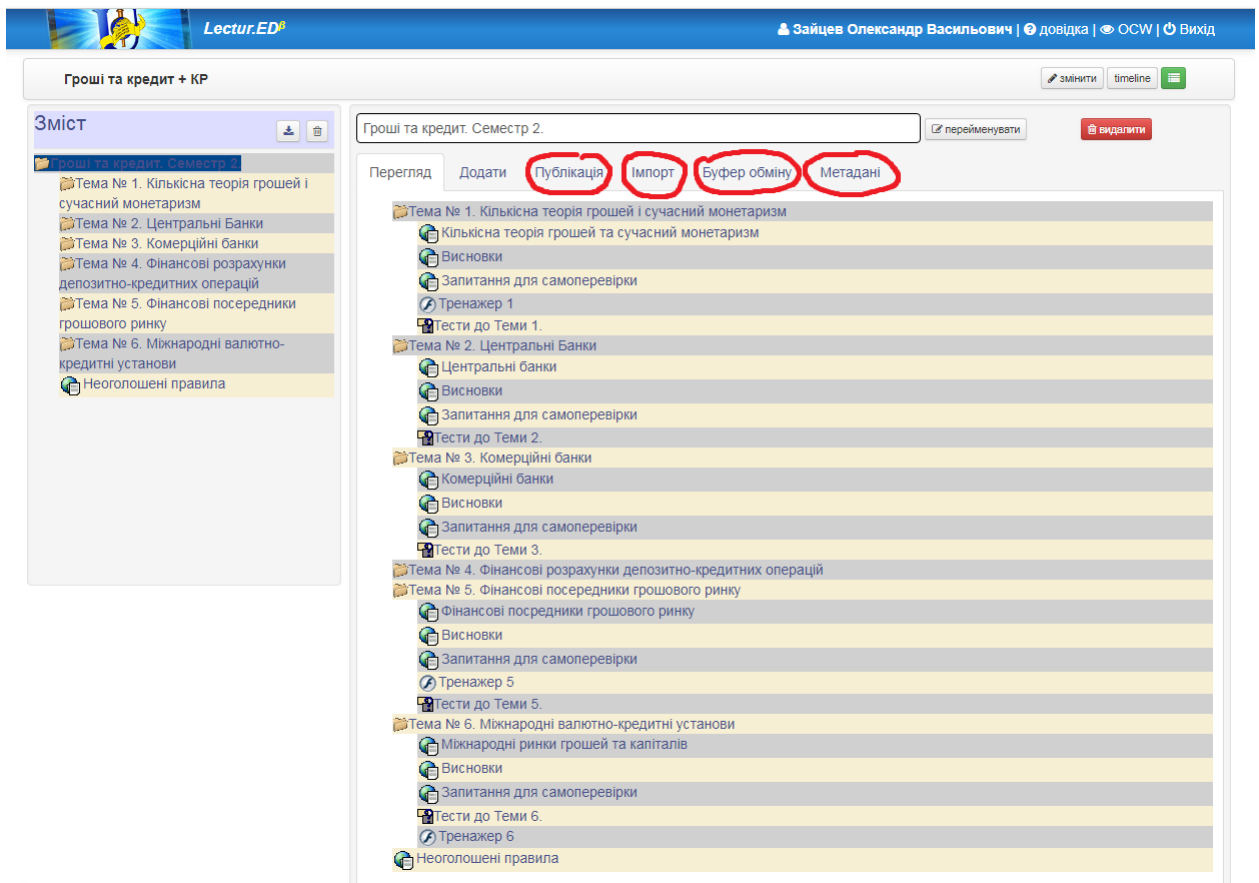

Рис. 22 — Інструментарій (вибірково) конструктора Lectur`ED

РОЗДІЛ 3. ЗАСТОСУВАННЯ У НАЙБЛИЖЧІЙ ПЕРСПЕКТИВІ

За допомогою інструментарію конструктора Lectur`ED впродовж останніх двох тижнів був створений попередній варіант електронної дисципліни «Гроші та кредит» Семестр 2. Робота над курсом ще не завершена. Потребує наповнення матеріалами Тема № 4 Фінансові розрахунки депозитно-кредитних операцій. До початку 2-го семестру, що припадає на початок лютого 2019 року, електронний курс «Гроші та кредит» буде готовим у повному обсязі. Також, автор планує у 2-му семестрі взяти участь в експерименті СумДУ зі змішаного навчання з викладанням цієї дисципліни. А на поточний момент вже сформована структура курсу, Рис. 23 та Рис. 24.

II. Структура курсу
(версія для друку)

Структура навчальної дисципліни	Загальний обсяг годин, згідно робочій програмі	Вид навчальної діяльності студента	Обсяг навчальної діяльності студента		
			Категорія 1	Категорія 2	
			Години	Години	Веб-посилання на навчально-методичні матеріали
Гроші та кредит. Семестр 2.					
Тема № 1. Кількісна теорія грошей і сучасний монетаризм	11	Прослуховування лекції в аудиторії	2.0		https://
		Ознайомлення з лекцією у вигляді мультимедійного кон...		7.0	https://mix.sumdu.edu.ua/textbooks/2: Гроші та кредит Тема № 1. Кількісна теорія грошей і
		Отримання консультації	2.0		https://
		Ознайомлення з лекцією у вигляді мультимедійного кон...	0.0		Кількісна теорія грошей та сучасний монетаризм
		Оберіть тип навчальної діяльності	0.0		Висновки
		Домашнє завдання	0.0		Зпитання для самоперевірки

Рис. 23 — Структура курсу дисципліни «Гроші та кредит» Семестр 2 (фрагмент початку таблиці структури)

		Домашнє завдання	0.0		Зпитання для самоперевірки
		Інтерактивний тренажер або приклад	0.0		Тренажер 5
		Інтерактивне тестування	0.0		Тести до Темі 5.
		Оберіть тип навчальної діяльності			
		Розв'язання практичних завдань в аудиторії	1.5		https://
Тема № 6. Міжнародні валютно-кредитні установи	6	Ознайомлення з лекцією у вигляді мультимедійного кон...		4.0	https://
		Тестування в аудиторії	0.5		https://
		Ознайомлення з лекцією у вигляді мультимедійного кон...	0.0		Міжнародні ринки грошей та капіталів
		Оберіть тип навчальної діяльності	0.0		Висновки
		Домашнє завдання	0.0		Зпитання для самоперевірки
		Інтерактивне тестування	0.0		Тести до Темі 6.
		Інтерактивний тренажер або приклад	0.0		Тренажер 6
		Оберіть тип навчальної діяльності			
Загалом		75/75	24(32%)	51 (68%)	

Рис. 24 — Структура курсу дисципліни «Гроші та кредит» Семестр 2 (кінцевий фрагмент таблиці структури)

Також, вже створений електронний контент дисципліни «Гроші та кредит» на платформі MiX, що є необхідною умовою для участі в експерименті змішаного навчання, Рис. 25.

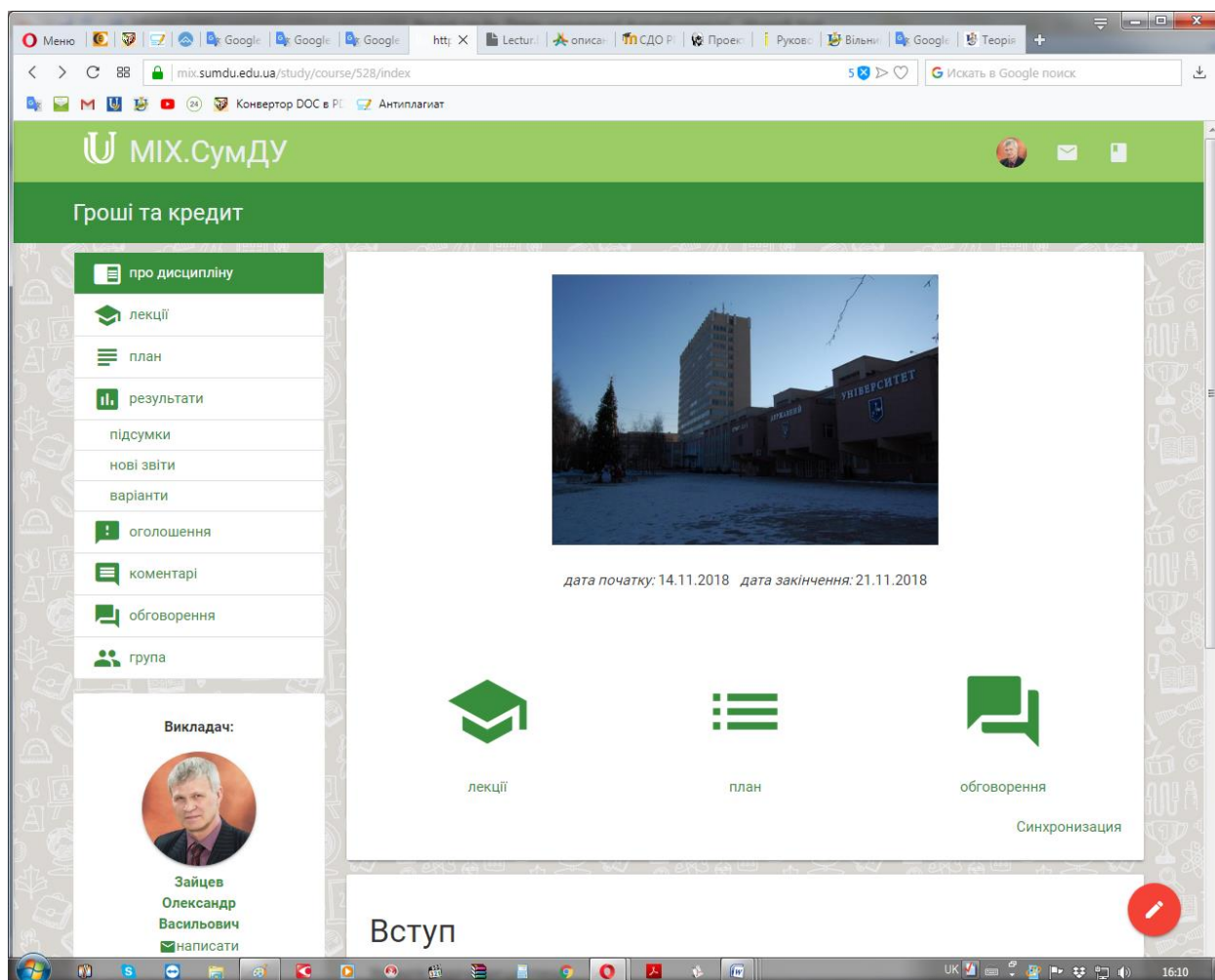

Рис. 25. — Платформа MiX, що підготовлена до викладання дисципліни «Гроші та кредит» доцентом кафедри Фінансів і підприємництва СумДУ Зайцевим Олександром Васильовичем.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

Конструктор Lectur`ED є простим в опануванні та надійним в застосуванні. Стверджую так на підставі більш ніж 10 річного власного досвіду з його застосування та використання.

Платформа MiX ще в стані становлення, тому пропоную. У платформу MiX, можливо доречно, включити такі додаткові формати курсів як розділи навчальних заходів по тижнях (дивись Доданок 2). Буде, також, доречним набір блоків (календар, останні новини, майбутні події тощо), що розширить функціональність, зацікавленість і зручність користування платформою. При необхідності було б не зайвим встановити додаткові функціональні модулі, що пов'язані із сучасними мобільними індивідуальними гаджетами.

Вже стало буденним, що в системах дистанційних навчальних курсів кожному користувачеві призначається певна роль, яка визначає його права, а саме: course creator — розробник курсу; teacher — викладач з правом створення і редагування курсу; tutor — тьютор з правом навчання студентів без права редагування; student — студент. Отже, пропоную, в платформу MiX ввести користувачів: guest — гість, який має право перегляду відкритих для гостьового доступу курсів, а, також, наприклад, monitor (спостерігач), що може стежити за активністю учасників системи онлайн.

Не зайвим буде і чат, що дасть можливість учасникам курсу проводити обговорення в режимі реального часу.

Література

1. Майкрософт в сфері освіти [Електронний ресурс]. - Режим доступу: www.microsoft.com/ukraine/education/
2. Любчак В.О., Купенко О.В., Лаврик Т.В., Муліна Н.І., Кузіков Б.О., Возна І.В. Дистанційне навчання: досвід впровадження в українському університеті: Монографія. – Суми: Вид-во СумДУ, 2009. - 160 с. – Режим доступу: http://www.sumdu.edu.ua/ua/news/2009_09_26/
3. Методичні рекомендації «Дистанційне навчання – практичний посібник для початківців» Укладачі: Д.В. Горобченко, Т.В. Лаврик, І.В. Возна, О.В. Клименченко, О.П. Липовська. – Суми: Вид-во СумДУ, 2007. – 65с.
4. Новиков А.М. Постиндустриальное образование. [Електронний ресурс]. – М.: Издательство «Эгвес», 2008. – 136 с. – Режим доступу: http://www.anovikov.ru/books/post_obr.pdf
5. Беспалько В.П. Образование и обучение с участием компьютеров (педагогика третьего тысячелетия): учеб.-метод. пособие / В.П. Беспалько. – М.: Моск. психол.-соц. ин-т ; Воронеж : МОДЭК, 2002. – 351 с.
6. Дистанційний курс для розробників «Html-програмування» [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://dl.sumdu.edu.ua/study/course/1533>
7. Дистанційний курс для розробників «Flash-програмування» [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://dl.sumdu.edu.ua/study/course/1531>
8. Дистанційний курс для розробників «Java-програмування» [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://dl.sumdu.edu.ua/study/course/1535>
9. Навчальні відеоролики (En) (Web Design, Web Development, Audio, Motion Graphics, Adobe, Photoshop, Microsoft Office, Illustrator, Creative Inspirations, 3D Graphics, Dreamweaver, ActionScript, Flash) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.lynda.com/resources/>
10. Приклади інтерактивних навчальних ресурсів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.raptivity.com/raptivityeducationsoftware.html>
11. Гриценко В.И. Дистанционное обучение: теория и практика / В.И. Гриценко, С.П. Кудрявцева, В.В. Колос, Е.В. Веренич. – К.: Наукова думка, 2004. – 375 с.
12. Інститут педагогічних інформаційних технологій [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ipit.kiev.ua/>

13. Зайцев, О.В. Основи фінансового інструментарію [Текст]: підручник / О.В. Зайцев. - Суми: СумДУ, 2016. - 523 с. – Режим доступу: <http://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/44581>

14. Зайцев, О.В. Фінансові розрахунки. Теорія і практика [Текст]: навч. посіб. / О.В. Зайцев. - Суми: СумДУ, 2013. - 607 с. — Режим доступу: <http://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/33135>

15. Зайцев, О. В. Гроші та кредит. Лекційне викладення [Текст] : навч. посіб. / О. В. Зайцев. - Суми : СумДУ, 2010. - 179 с. Режим доступу: <http://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/304>

16. Зайцев, О.В. Фінансово-економічні розрахунки [Текст]: конспект лекцій для студ. спец. 6.030508 "Фінанси і кредит" усіх форм навчання / О.В. Зайцев, О.В. Галахова. - Суми: СумДУ, 2015. - 210 с. — Режим доступу: <http://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/41338>

17. Зайцев, О.В. Гроші та кредит : конспект лекцій для студ. спец. 6.030508 "Фінанси і кредит", 6.030504 "Економіка підприємства", 6.030507 "Маркетинг", 6.030601 "Менеджмент і адміністрування" усіх форм навчання / О.В. Зайцев, О.В. Галахова. - Суми : СумДУ, 2009. - 150 с. — Режим доступу: <http://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/2600>

18. Зайцев О.В. Педагогічні умови формування професійної компетентності студентів спеціальності «Фінанси, банківська справа та страхування» / О.В. Зайцев, М.Ю. Колтакова // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Економічні науки». – 2017. – Вип. 26. Ч. 2. – С. 79-83. — Режим доступу: <http://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/64446>

ДОДАНОК 1.

Семестровий навчальний план підготовки фахівця освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» 6.072.00.12 ФІНАНСИ ТА ОБЛІК В ПІДПРИЄМНИЦТВІ. Електронний ресурс. Режим доступу: <https://elearning.sumdu.edu.ua/workplan/a438c3cf-d60b-e811-be0f-001a4be6d04a.pdf>.

ДОДАНОК 2.

Розгорнута структура залікових кредитів дисципліни «Гроші та кредит» що викладається із застосуванням змішаного навчання

Бібліографічний опис: Зайцев, О.В. Використання змішаного навчання у викладанні фінансових та підприємницьких дисциплін [Текст]: Випускна робота за програмою підвищення кваліфікації з електронних засобів та дистанційних технологій навчання для науково-педагогічних і педагогічних працівників / О.В. Зайцев; консультант О.А. Шовкопляс. – Суми: СумДУ, 2018. – 33 с.